

AMIT MI TANITANI FOGUNK

Írta: C. JINARAJADASA.

Megjelent a Teozófia (A Magyar Teozófiai Társulat Lapja) 1917. 3-4. számában

Számítógépes változat: N.A.

I. A szeretet: erő

1. Az Egyetlen Szerető

Az összes látható és láthatatlan világban csak Egyetlen Szerető van, aki mindent szeret, ami valaha volt, van és lesz. Az emberek számtalan nevet adnak neki; Úrnak, Istennek, majd Logosnak vagy Megváltónak nevezik. Némelyek Isten anyjának, a Bölcsesség Istennőjének mondják, mások viszont a Lótuszvirág vagy a Liliom Királynőjének.

Minden létező élet az Ő élete. A parányi elektron, melyben erő lüktet, az Ő életét éli. A hatalmas Megváltó, akinek lábaihoz milliók sereglenek, az Ő életét leheli és az Ő szeretetével szeret. Minden dologban - az erőben és az anyagban, az életben és az öntudatban - az Ő szeretete nyilvánul meg. Az egész világ nem más, mint csodálatos kifejezése, látható alakja az Ő szeretetének.

Szeretetét csodálatos módon gyakorolja. Az éterben feszültséget és nyomást idéz elő, erőközpontokat alkot, ezeket atomokká, molekulákká csoportosítja, és eközben *szeret*. Majd vonz, majd taszít, azonban mindkét megjelenési forma csupán szeretetének eredménye. Pozitív és negatív, egyesülés és bomlás csupán napközi álmai, melyek folyamán *szeretete* fejeződik ki.

Ő küldi a halált, és borzalom lép az élet helyébe, növény, állat, ember, melyek az Ő életét lehették, elsenyvednek, meghalnak. Mindazonáltal a halál nem más, mint csalódás, mivel csak a formák halnak meg, és csupán azért, hogy a bennük rejtőző szeretetet, mely az ő életük, felszabadítsák, Hozzá visszavezessék. És újra formák születnek, mind több lehetőséggel arra, hogy az Ő szeretetét szertesugározzák. Ó, bárcsak Vele együtt tudnánk álmodni az ő napközi álmait, akkor bizonyára rájönnénk, hogy csupán rendkívüli szeretetből rombol oly pazarul, mert a szeretetnek mind újabb és újabb formák között kell mind magasabb tökéletességre fejlődnie. Ő, a romboló, egyszersmind maga a forma, melyet szétrombol. Pusztít, hogy szebb formákban építse fel újra Önmagát, és hogy minden következő életformában még pazarabban szerethessen.

Ő indítja az embereket még arra is, hogy egymást gyűlöljék és megbántsák. Önzés és civódás, kegyetlenség és küzdelem jelentkezik életünkben, azonban ezek is csupán szeretetnyilvánulásának fokozatai. Mivel Ő az, aki minden emberben álmodik, minden egyes ember egyaránt az Ő napközi álma. Az is, aki sebez, az is, aki gyógyít. Mindkettő az Ő szeretetét palástolja, az egyik jobban, a másik kevésbé, Ő pedig mindkettő mögött ott van, és arról a napról álmodik, amikor majd csak szeretet lesz minden élőben. A gyűlölködőből mártírt, vagyis oly vezért fog nevelni, aki éppen úgy tud ellene szegülni valakinek, mint megmenteni valakit. A gyógyítóból bölcs vagy művész lesz, akinek tisztasága visszatükrözi azt, ami egyedül Őbelőle árad. Önzés és kapzsiság, gyűlölet és érzéki gyönyör, szolgálat és

önmegtagadás, szeretet és tisztelet, mind csupán fokozatai az ő napközi álmainak, melyek folyamán sohasem szűnő szeretetének álmát éli át újra és újra. Korszakok jönnek és tűnnek, tűzgomolyagok és ködfoltok, csillagok és bolygók, ásványok és növények, állatok és emberek élnek és múlnak el. És mindez csupán álom az Ő szeretetének tárgyáról, a lelkekről, amelyek együttvéve Őt magát alkotják. De Ő szeretteit meg is akarja ajándékozni. És századok fáradságos munkájára van szükség, míg készen lesz az áldozat, mely az Ő szeretet-adománya. Mindazonáltal Ő tudja, hogy ez a nap el fog érkezni és éppen ezért tovább álmodik addig, amíg bennünk és általunk eljön ez a nap; megvárja, míg valamennyien fölismerik, hogy a Szerető és Szeretett csak *egy*, és hogy rajtuk kívül nincsen senki más.

2. A fölfedezés

Mi emberek mindnyájan, minden életfokozatban fölfedezhetjük az Egyetlen Szeretőt, ha néha talán nem is eszmélünk rá fölfedezésünkre. Hozzá tartozik az ő szeretetének misztériumához, hogy ránk mosolyog, bárhol legyünk is. Néha még a bölcs sem képes meglátni Őt ott, ahol van.

Legelőször a birtoklás érzetében fedezhetjük föl Őt. Régen múlt életeinkben, melyeket mint vadak éltünk át, a *bírás* és *birtoklás* volt egyetlen gondolatunk, érzésünk. Erősen ragaszkodtunk fegyvereinkhez, bátorságunk jelvényeihez, állathoz vagy emberhez, melyeket engedelmességre kényszerítettünk. Örvendtünk az életnek, mivel mindez a miénk volt. Keveset törődtünk mások jogaival. Akaratunknak érvényt szerezni, ez volt az életről való ismeretünk egyetlen módja. Az uralkodás erőt jelentett, s amíg ki tudtuk elégíteni szükségleteinket, keveset törődtünk mások szükségleteivel.

És mégis alig sejtettük, hogy Ő áll mindezek mögött. Mert noha bírtuk e dolgokat, lassanként mégis azt vettük észre, hogy tulajdonképpen, - különös módon - ezek a dolgok birtokolnak bennünket. Minél többet óhajtottunk bírni, annál inkább éreztük magunkon a birtok nyűgét. Nem voltunk szabadok, le voltunk láncolva és a szolgaság fájdalmat okozott nekünk, ha az élet elragadta tőlünk azt, amit szerettünk volna megőrizni magunknak.

Birtoklási vágyunk akkor volt a leghevesebb, amidőn kegyetlenség, érzéki gyönyör és kevélység tartott hatalmában bennünket. Kegyetlennek lenni annyit jelentett, mint élni. Valahányszor éreztük, hogy akaratunk egy másik élőlény akaratán győzedelmeskedik, valahányszor láttuk, mint pusztul és őrlődik széjjel az, ki ellenünk szegül, - úgy véltük: életünk lényegét érezzük át. Ámde ez nekünk mégis állandóan szomorúságot okozott. Mert, noha valakit engedelmességre kényszerítettünk, *akarata*t mindazonáltal nem semmisítettük meg. Csak addig uralhattuk akaratát, ameddig tekintetünk rajta nyugodott. Sajátos, megmagyarázhatatlan akarata volt, amelyet bár újra és újra elnyomtunk, szabadulni igyekezett, hogy maga is elnyomóként szerepelhessen. Így voltunk hozzáfűzve a mi rabszolgánkhoz. Nem volt meg a szabadságunk, hogy saját utunkon járjunk. Felbőszített a gondolat, hogy egy és más irányban, melyet mi nem helyeseltünk, az a másik mégis csak szabad volt. Így küzdött akaratunk ellen a másik akarat éjjel és nappal. És az, aki tulajdonképpen küzdött, Ő volt, az Egyetlen Szerető.

Ugyanilyen heves életvágy fogott el bennünket az érzéki gyönyör alakjában. A test érzéki vágyait szenvedéllyel megsokszorozni, összes érzéseinket hévvel kielégíteni, ezek olyan dolgok voltak, melyek számunkra egykor az életet jelentették. Mégis mindannyiszor fájdalom járt nyomukban. Étvágyunkat kielégíteni nem volt egyéb, mint mohó lángot táplálni, és ha a kielégítés összes módjai hatalmunkban állottak volna is, az alantas vágyat teljesen még akkor sem elégíthettük volna ki, mert a régi vágy helyébe mindig új vágy támadt, és most már ez ösztönzött bennünket tovább. Vágyakozásunk tárgyát tehát sohasem bírhattuk teljesen. Tökéletesen bírni annyit jelentett volna, mint megismerni, hogy bírásunk tárgya csupán

árnyék és nem valódi szubsztancia, csalóka fény, mely mind tovább csábít. Érzéki ösztöntől a vágyig, vágytól a szerelemig, a szerelemtől valami elérhetetlen felé. Az élet az embert így hajtja mind feljebb. Mindig az Egyetlen Szerető vezet bennünket észrevétlenül.

Valamikor büszkék voltunk, hogy az életet a maga teljességében élvezhettük. Éreztük, hogy oly képességekkel rendelkezünk, amelyek másoknál hiányzanak, hogy ítéletünk tökéletesebb és helyesebb, hogy az erő nemességgel párosult bennünk, amit mások nem ismertek föl, de amit mi tudtunk, - és ezek a gondolatok és érzések oly heves életvágyat ébresztettek bennünk, hogy különbül éltünk, mint a nagy tömeg. Jöttek azonban idők, amikor megalázkodást éreztünk. Az élet ugyanis vonakodott elismerni értékünket. A sors keze ellenünk dolgozott és igazságtalanság volt az egyetlen jutalmunk. És végül bebizonyosodott előttünk, hogy csak kevélyek voltunk, hiányzott belőlünk az igazság helyes felismerése és tévútra kerültünk. Büszkeségünkkel még nagyobb büszkeség szállott szembe, éles látásunkat elsöpörte egy magasabb éleslátás; a mienknél hatalmasabb akarat visszahelyezett az élet és érdem ama fokozataira, melyeket megvetettünk.

A nagyobb büszkeség és a hatalmasabb akarat az Egyetlen Szeretőé volt.

Fejlődésünk során ezek után megtanít az Egyetlen Szerető, hogy adás révén fedezzük fel. Némi figyelemmel kezdünk lenni a bennünket szolgáló és nekünk alárendelt állatok iránt, és ügyelünk arra, hogy terhük nagyobb ne legyen, mint amennyit elbírnak. Már nemcsak arra gondolunk, hogy mennyire lehetnek szolgálatunkra, hanem viszonzásul igyekszünk nekik a vízen és eleségen kívül egyebet is nyújtani. Alig tudjuk, hogy ezt a cselekedetet, amely csak egy parányival több, mint amennyit a kötelesség elénk szab, az Egyetlen Szerető szeretetének sugarával aranyozza be, és a barátságos tettehez hozzákapcsol valamit, ami előzőleg nem volt meg.

Lassanként megtanulunk adni azoknak, akiket a sors környezetünkbe rendelt, szülőknak, férjnek, feleségnek, gyermeknek, barátnak; eleinte nem szívesen tesszük, később érzésünk kényszerít rá, és végül örvendünk neki, ha adhatunk. Életünk uralkodó akkordja nem az lesz, mit birtoklunk, hanem az, hogy mit oszthatunk meg. Persze még mindig alig tudjuk, hogy ha ilyen módon önző természetünket legyőzzük, és mások szükségleteivel törődünk, hogy akkor az Egyetlen Szerető a tökéletes szeretet álmát álmodja általunk, és tulajdonképpen azoknak adunk, akik fölöttünk állnak. Azoknak a nagyobb lelkeknek, akik fölfelé haladó utunkon tovább segítenek, és akikben azt becsüljük, amivé egykor magunk is lenni remélünk, halálig tartó hűségünket adjuk nekik, s közben úgy érezzük, hogy ha hűségfogadalmunkat megtartjuk, úgy életünk elvesztése nem lesz a legnagyobb csapás, mely bennünket érhet. Mert, noha alig vagyunk képesek még csak sejteni is, minden dolgok közül a legfőbb: fölismerni az Egyetlen Szeretőt, az összes emberek egyetlen vezetőjét.

És végül habozás nélkül odaadunk mindent, amit találhatunk, *a Legfőbbnek*, akit nevezhet egyikünk Krisztusnak vagy Krisnának, Úrnak vagy Istennek, másikunk Gurunak vagy Atyának, míg egy harmadikunk egyszerűen csak a Legfelsőbb Lénynek, aki egybe foglal magában mindent, ami valaha élet, világosság, gyönyörűség volt, van és lesz. Azért mégis mindnyájan csak annak áldozunk, aki egyedül szeret, mert végül is mindent összevéve csak egyetlen Lény áll szemközt velünk, Tőle jövünk, és Hozzá térünk vissza. Ő küldött ki minket és Ő szólít vissza magához. És íme, miközben mindent Néki adunk és magunkat elveszítjük, tudjuk meg először igazán azt, hogy *mi az élet*.

3. A gyors fejlődés útja

Az emberek valamennyien, bármely hithez tartozzanak is, visszatérnek az Egyetlen Szeretőhöz, akitől elindultak. A Hozzá visszavezető út azonban lehet rövidebb vagy hosszabb. Legyen a mi örömünk, hogy nekik megmutathassuk a rövidebb utat.

Tanítsuk meg őket arra, mint kell ma, vagy bármikor minden cselekedetüket a szeretet próbakövéhez mérni és akkor utazásuk mind gyorsabbá válhat.

A tett emberéhez, szóljunk a következőképpen:

Örvendj hatalmadnak, tudd meg azonban, hogy csak akkor rendelkezel fölötté, ha elismered hogy e hatalom nem a tiéd. Amíg így gondolkazol: „erős vagyok” továbbra is gyöngé maradsz, légy bár erősebb, mint azok, akik akarotodnak engedelmeskednek, ellenben, ha így szólsz magadhoz: „ezt a hatalmat reám ruházták, én csak őrizője vagyok”, akkor fogsz csak igazán erőre szert tenni.

Csak Egyé a hatalom, aki egyedül bír bölcsességgel is ahhoz, hogy hatalmát helyesen gyakorolja. És Ő úgy akarhatja, hogy ereje segítségével te is erős légy. Korszakok munkájával örökséget eszelt ki számodra, melynek egy napon birtokába fogsz jutni. Ezt az örökséget azonban nem a birtoklás vágyával kell átvenned, hanem azzal a kívánsággal, hogy embertársaidat megtanítsd erősnek lenni: erősnek a türebben, erősnek a kezdeményezés merészségében, erősnek a szeretetben. Te, ki erős vagy a tettben, légy épp oly erős a szeretetben. Nyisd meg szívedet a Legfőbb előtt, aki benned van, aki a szeretet. Ilyen módon meg fogod érteni az embereket, megérted, hogy miért szenvednek és tévelyegnek. És ez a megértés bölcsességet fog hozni számodra, mely majdan képessé tesz erőidet úgy alkalmazni, hogy azok hatalmas hatásukban sohase tépjenek és sebezzenek, hanem kizárólag gyógyítsanak. Akaratod mások számára a fájdalom forrása lesz, amíg azt úgy tekinted, mint a magadét. Emeld föl akaratodat, a benned levő legfőbb, az Egyetlen Szerető akaratához, és az Ő kezében pallossá fog változni, mellyel véd és oltalmaz.

Akik a szeretet ábrándjaiban élnek, azoknak ezt fogjuk mondani: ”Csak akkor fogsz gyorsan előrehaladni, ha föláldozod azt, amit a szeretet hoz. Szeresd gyermekedet, azonban nem azért, mert gyermeked révén öröm jut osztályrészedül, hanem legyen a szereteted részére ajándék, egy értékes drágakő, melyet azért nyújtasz át neki, hogy azzal fölékesítsd. Szeresd barátodat, szereteted azonban legyen ajándék, és ne kívánj egyebet, mint újra és újra csak adni.

És a szeretet nevében kell néked, aki a szeretet átváltoztató hatalmát ismered, az emberiség kertjében fáradoznod, hogy az utakat rendben tartsad, az egyenlenségeket helyreigazítsad, szerető gondolatokkal, szerető szavakkal, szerető cselekedetekkel. Szeretvén, az Egyetlen Szeretőnek vagy hírnöke és miközben embertársaidat az Ő kedvéért szereted, üzenetéből napról napra többet fog hozzád juttatni. Ilyen módon az emberekben, akiket szeretsz, új, gyönyörű tulajdonságokat fogsz fölfedezni, megszeretni, és tisztelni. Így az élet egyre növekedő csoda lesz számodra, mert szeretőképességed óráról órára új kincsekre fog bukkanni.

Azokat, akik *tudásra törekszenek*, arra fogjuk megtanítani, milyen módon örvendhetnek értelmük erejének. Arra fogjuk őket oktatni, hogy van egy Szellem, aki minden dolgokban gondolkodik, aki minden dologokról gondolatokat gyűjt, és ezekből megalkotja az életnek és a cselekvésnek a természet törvényeiben tükröző filozófiáját. A természet törvényei szerint nincs sem nagy, sem kicsiny. Minden a lét és a fejlődés egész körforgásának egy-egy központja. És mégis a tudás után szomjazó szellem megdermedhet, mint az élet a jeges széláramban, ha azt véli, hogy Ő egyedül áll és nem csupán egy része a mindent - így őt is - magában foglaló dolgoknak. Így mi az összes gondolkozókat arra az ösvényre irányítjuk, amely Ahhoz vezet, aki egyedül gondolkodik helyesen, mert egyedül Ő lát mindent helyesen. Szeretet, embertársaik szeretete legyen a világosság, mely ösvényüket beragyogja. És soha tudós vagy bölcsész föl ne fedezzen valamely igazságot anélkül, hogy örvendeni ne tudjon azon, hogy ez igazság fölfedezésével az emberiség szenvedését enyhítette, és örömét gyarapította. Miként a napsugarak meleget és jólétet árasztanak minden előre, éppen úgy a hatalmas gondolkozók intellektusának a törvény ismeretével kell az emberek tettein

keresztülhatolnia, mert ez a törvény mindenütt és mindenben jelen van. A természet törvénye tiszta, tökéletes szeretet, s amit az Egyetlen Szerető gondol: az egyszeresmind *törvény* is.

4. A szeretet: erő

Van egy erő, mely hatalomra törekszik, és ez a szeretet. Az emberek szívében sokféle alakban ver gyökeret, azonban minden megnyilatkozásában erőt hoz létre. És ami e különféle erőket átváltoztatja, tökéletesíti, így a kegyetlenséget áldozattá, az élv-vágyat imádsággá, a kevélységet alázatossággá alakítja át; ismét a legnagyobb erő: a szeretet.

Ez az első igazság; melyet te és én tanítani fogunk. Az Ő nevében.

II. A szépség: öröm

1. A szépség ösvénye

Ó, miért van életünkben oly kevés öröm, ha az Egyetlen Szerető szereti az ő szeretteit? Nem tudom. Csak azt tudom, hogy szeret és reátalálunk, ha keressük őt, és részt vehetünk örömeiben.

Ha keressük! Minden a kereséstől függ; amit te meg én és a mi embertársaink elbeszélni tudunk, csupán az lehet, amit találtunk. Bárhol láttuk is meg a szépet, melynek odaáldoztuk szívünk legtisztább érzelmeit, mindenütt tapasztalhattuk az Ő örömét. Nem volt hely sem égen, sem földön, sem poklokban, ahol szépet is ne láttunk volna.

Hadd tekintsünk vissza és mondjuk el, amit láttunk.

Először a lélek nélkül való természetben. Az elektronok keringése az atomban, az atomoknak molekulákká, a molekuláknak elemekké, az elemeknek kristálytestekké való csoportosulása mindenütt az egyenes és görbe vonalak ritmusát mutatja. Figyeljük meg a kis hókristálynak szépségét, vajon nem Istennek egyik parányi, de tökéletes gondolata van előttünk? Nézzük ezt a kénkövet és figyeljük meg, hogyan tevődnek össze síkjai három-, négy- és nyolcszögekből. Ugyan honnan tudja minden kristályforma, miként kell kialakulnia, még az esetben is, ha testét egyéb kristályokkal osztja meg? Tekintsük a nagytóüveg alatt szemeink előtt levő kristályalakulatot. Figyeljük meg a vegyi oldatot kihülés állapotában. A tollszerűen sorakozó pálma-alakulatoknak, a színeknek mily gyönyörű szívárványa! A szépség: öröm, valóban itt kijut az örömből annak, aki keres - az atomban, az elemekben, az oldatban, a kőben.

És aki ezekben a dolgokban észreveszi a szépet, ezt csak azért teheti, mert fölismerte az Egyetlen Szerető mosolyát. Mert minden szépség az Ő szépsége, és ha országát látjuk, szívünk reszket az örömtől.

Nos, ezek után figyeljük meg azokat a parányi lényeket, amelyek másképpen élnek és nem vehetők észre az atomban és a kristályban. A diatomok mikroszkopikus nagyságú állatok, melyek a vízben élnek. El tudod-e képzelni a mintázót, aki őket tervezte, mily elragadtatást érezhetett alakításuk közben! Az ő elragadtatását érezzük mi is, midőn úgy találjuk, hogy ezek a parányi állatok szépek. Ő azonban nem csak egyszer gondolta ki őket, hanem folytonosan, még ma is figyeli keze munkáját, és Örök időktől fogva gondolkodik még szebb atomok létrejöttén. A természetkedvelők ezért idealisták, ha u.i. a természetet valóban szeretik, fölismerik benne a tervet, melyet Ő készített a tökéletességre.

És vajon a fűszál, gyom, folyondár, bokor és fa szépségét azok, akik elég tisztaszívűek, igazak és szeretettel teljesek, nem érezték-e át oly mértékben, mintha saját maguk volnának

azok? Ó igen! És e hatalmas, komor és fenyegető sziklatömb szépségét vajon nem érzed-e át, amint az egész vidéket uralja, nyugalmat áraszt szét, és mindent, ami környezetében van, oltalmazni látszik?

A tenger szépsége! Minden időkre a mi tengerünké, melynek láttára szavunk elakad. Úgy gondolom, hogy a tenger az Ő tükörképe, sokkal inkább, mint a természetnek bármely más aspektusa. A naplemente - távozás egy kitárt kapun, melynek túlsó feléről megszólal egy hang: „Jer ! Itt megtalálsz azt, ami után szíved sóvárog!” A hegyek úgy sorakoznak, mint az ő feszes tartású őrző katonái, és ha rájuk tekintünk, egy pillantásunk Feléje száll, és a békét látjuk erős vonásaikban. Völgy, domb, mező, a terjedelmes szántóföldek, erdők, mezők folyóvizek szépsége kedvesünk orcájához hasonló, aki gyengéden alszik, és boldog álmokat álmodik. Azonban a tenger - a mi tengerünk - szépsége, ó ez az erőben, játékban, féktelenségben megnyilvánuló szépség! Keze, melyet megcsókolni szeretnénk, sújt és áldást oszt, karjaival ölel, és mi vele álmodunk. Gyönyörűségeket mesél minékünk a tenger szépsége; a tenger a mi barátunk, a mi vigasztalónk, mert a tenger megért bennünket.

Miért beszélünk másoknak a tengeri, a szárazföldi és a légi állatok szépségéről? Ez a szépség itt van minden kereső számára. Szeressetek, és megtaláljátok a szépet. Legyetek tiszták, és érezni fogjátok hatalmát. Legyetek igazak, és tudni fogjátok, miként kell alkalmazni ezt a hatalmat. Ekként szól a törvény és a szépség kinyilatkoztatása, ami nem más, mint öröm.

Van egy fajtája a szépségnek, mely csak a szellem számára látható: a gondolatok és a gondolatvilág szépsége. Van-e hatalmasabb, gyönyörűségében szigorúbb rendszer, mint a *hinduizmus*, mely azt tanítja, hogy minden dologban ott van az egyetlen én, melyet szem nem láthat, fül nem hallhat, halandó értelem fel nem foghat. Távol mindentől, nyugalomba merülve, mozdulatlanul mégis mindent ismer, mindenben tevékeny, minden dolgoknak mozgatója: Ő a lét, az értelem, a gyönyörűség. Néző, aki maga készíti színdarabját, élet, mely nem él, semmi, amiből minden származik. Páratlanul szép a hinduizmus filozófiája. A látható és láthatatlan világokban egyaránt örökké változatlanul és kikerülhetetlenül alkotó és romboló törvény: a szeretet; a bölcsesség, az igazságosság, a béke és az öröm törvénye. Van-e fönségesebb gondolat, mint az, hogy minden szellem szabad megváltását saját erejéből önmaga kiküzdheti, s ha úgy akarja, jövőre fajok világmegváltója lehet ?

Van-e lelkesítőbb tanítás, mint a Zoroaszteré, mely szerint az ember legfőbb öröme abban van, hogy Istennek harcosa lehet, aki harcait a jó gondolatok, jó szavak és jó tettek fegyverével küzdi végig? Melyik tanítás adhat a léleknek több erőt, mint a Mohamed tanítása, amely szerint az ember sohase bírálja vagy vonja kétségbe azt, amit Isten nyújt, legyen az öröm vagy fájdalom, hanem fejét meghajtván mondja: „Islam! Legyen meg a te akaratom!” Bizonyára nincs szebb, egyszerűbb tanítás Confuciusénál, aki azt tanítja, hogy minden ember, születésére való tekintet nélkül, tökéletessé lehet az által, hogy a költészet, etika és zene terén magát kiműveli, s így bölcs emberré válhat, aki alkalmas bármiféle hivatást betölteni, melyet tőle az állam kíván. És van-e szépség értékesebb annál, mint ami a Krisztus tanításában rejlik, aki szerint az embernek, ha Istent szereti, embertársát is szeretnie kell, és mialatt abban fárad, *hogy* ezt tegye, ő maga ott áll kitárt karokkal és így szól gyermekeihez: „Jöjjetek én hozzám ti, akik szegények és terhelve vagytok, és én megvigasztallak benneteket.”

Mondhatjuk-e a lótszról, a rózsáról, a kökörcsinről, a nefelejcsről és a többi virágról, amelyek annyira tetszenek nekünk, hogy az egyik szebb a másikkal? Vajon valamennyi virág nem eredménye-e a növényi lélek álmának, melyet az jövőjéről megálmodott? Ugyanígy vagyunk a gondolatok ama birodalmával, melybe a vallások tartoznak. A szentségtartó lehet kisebb vagy nagyobb, de amíg az Ő szentségtartója, fénye szertesugárzik az oltárról, mert az Egyetlen Szerető csak egy vallást ismer, mely tér és idő fölött áll: az Ő szépségének vallását. A mi világvallásaink még csak halvány körvonalai ennek a vallásnak.

A szépség eme vallásának négy előfutára volt az eddig élt tudósok, művészek, költők és álmodozók között. Ezek: Platon és Dante, Ruskin és Wagner. Ők mindannyian előre sejtették a jövőt, amikor az egyéneken, a családban és az államban megnyilvánuló rejtett harmóniát, valamint őt magát is, aki mindezt alkotta, a művészetek legkiválóbbikával, a zenével a legméltóbb kifejezésre fogjuk juttatni. Föltéve, hogy a szépért való törekvésünk nem csak szórakozásunk lesz, hanem valódi munkánk. Ha majd a szép utáni vágyunk utcáink tisztaságában, szerszámaink csínosságában, lakásunk szépségében, szóval mindig és mindenben meg fog nyilatkozni, ha a filozófia és vallás, tudomány és művészet az emberek orcáján tükröződik, és őket csillagról-csillagra vezérli, ha minden szép tárgyban annak őstípusát fogjuk szemlélni, sőt végül Őt magát, az Egyetlen Szeretőt, akinek ezek az őstípusok saját gondolatformáit képezik.

Nagy álmodók voltak mind a négyen, akik azonban az Egyetlen Szeretőről álmodtak és még ma is Róla álmodnak. Boldog halandó, aki, most e négy álmodóval álmodhat, és így előkészítheti a napot egy a közel jövőben történendő eljövétel számára.

Az emberkéz alkotta tárgyak szépsége is minden dolgok előképét fedi fel előttünk. A szónok ritmikusan hangzó beszéde, a költő lírájának szelíd játéka vagy ódájának szenvedélyessége, mellyel Isten útjait megmutatja az embereknek, a művész vászonra festett tájképei, melyek a világot, mint gondolatot tárják elénk; a drámaíró jelenetei, melyek a világot, mint akaratot mutatják; a szobrász munkái, melyek a nyugalom és mozgás szépségeit állítják elénk; a mérnök épülete, mely nem más, mint merevvé lett zene - mindezek ablakok, melyeken át a szépség szellemét pillanthatjuk meg. Van a művészetnek még egy csodálatos fajtája - a zene -, mely az Egyetlen Szerető ábrázata elé állít bennünket, és egyik fátyolát a másik után lebbenti föl, míg végül csak az utolsó marad. Ezt azonban még a szeretet sem fogja eltávolíthatni, mert noha a zene és a szeretet különbözőségük dacára tulajdonképpen egyek: vágyakozásunkat fejezik ki az után, akit szeretünk, mindazonáltal ez az utolsó fátyol fönnmarad, míg Ő saját maga félre nem lebbenti. És ez csak akkor történhet, ha megtanultunk helyesen cselekedni.

A világ szépsége egyszersmind a lelkeknek, embertársainknak szépsége. Mindazokban és azokon át, akiket szeretünk, látunk valamit az Ő szépségéből; a gyermeket az Ő szépségéért szeretjük, barátunk Ő érette oly drága nekünk, és az ifjában vagy leányban Ő saját maga az, aki bennünket szeretetre ösztökél. Ő, háromszorosan boldog az, aki a szeretett lényben az Egyetlen Szeretőt látja, mert akkor elérte célját, a keresés véget ért. Végül visszatért honába és mostantól kezdve élete napfényben tobzódik. A szépség az öröm alakjában mindenkinek osztályrésze ugyan, egyeseknek azonban az a sors jutott, hogy mialatt, mint lelkek szeretik egymást, kölcsönösen fölismerik, hogy Istenek.

Végezetül a pokolnak is van szépsége. Mert nem létezik olyan gondolat, melyet az Egyetlen Szerető ne gondolt volna; olyan érzelem, melyet ne érzett volna, és ha a pokol a mi osztályrészünk, úgy Ő is velünk együtt szenved. Bárcsak tudnánk, hogy mellettünk áll, amikor szenvedünk, mily örömmel viselnénk minden szenvedést. A keresztre feszített nem érez fájdalmat, ha Őt megpillantja.

Azonban mindenkinek magának kell az élet e koronáját megszereznie, érezni az Egyetlen Szerető jelenlétét még a pokol tornácán is, és érdemes erre törekedni, mert tudni azt, hogy Ő jelen van, annyit jelent, mint dacolni a pokol összes hatalmaival, és győztesnek maradni a küzdelemben. Föltétlenül szükséges, hogy lelkünk megsebeztesse, mielőtt az Ő szépségét meglátjuk. Ő azonban minden sebhelyet meg fog jelölni, a jeltől keresztet formálni, és a kereszt szívéből rózsák fog fakadni, e rózsák illata pedig az emberek szívében álmokat fog fölidézni, mert hiszen azért szenvedünk, hogy másokban álmokat támassunk.

2. A szépség: öröm

Van egy hatalom, mely mindenekezt újjá alkot: a szépség, vagyis az öröm. Szeressetek, és meglátjátok a szépséget. Tiszteljétek, és egyek lesztek Ő vele. Szolgáljátok és az Úr fölkejtjei lesztek, hogy embertársaitokat megváltsátok.

Ez a második igazság, melyet Te és én az Ő nevében tanítani fogunk.

III. A tevékenység: élet

1. Az immanens és transzcendens

A lelkek időbeli élete a fölfedezések hosszú sora arról, ki és mi az Egyetlen Szerető. Ez a fölfedezés fokról-fokra halad kívánságaink, gondolataink, intencióink és szellemünk ereje következtében. És mindaz, amit az emberek valaha álmodtak, vagy cselekedtek, elbeszélése annak, amit fölfedeztek.

Az emberek az egyetlen Szeretőt kétféle, egy korábbi és egy későbbi állapotban ismerik meg, minthogy természete kettős: immanens és transzcendens. Ő mindaz, amit látunk, hallunk, érintünk, szagolunk és ízlelünk, amire gondolunk, és amit érzünk. Mindazonáltal Ő egyike sem ezen dolgoknak. Ez természetének misztériuma, Ő a világmindenség, és mégsem az.

Mint a transzcendens, Ő a gondolon túli erő, minden fogalmat fölülmúló boldogság, összes álmainkat túlhaladó üdvösség, vakító fény, melynek árnyéka és központja nincs. És mégis ez a világosság leírhatatlan öröm, kimondhatatlan elragadtatás, és a lélek, mely ezt egyszer érezte, soha többé el nem felejt, noha minden egyebet elfelejt. Mert érezni ezt a világosságot már nem annyi, mint álmodni az életről, hanem valóban élni.

Ez a transzcendens beburkolózik, és immanenssé válik, ami által egy világegyetem jelenik meg, és abból erők, anyag, élet és forma, öntudat és fejlődés, és az a miriád alakulat árad széjjel, amit életnek nevezünk. Mindazonáltal a Teremtőt teremtménye nem korlátozza, ennek határoltsága Őt nem határolja, mert legyen bár minden dolgokban immanens, Ő az erdő és a hegy, a vízesés és a tűzvész, a gyermek és az agg, a bűnös és a szent, mindig készen van arra, hogy tervét élettel és halállal, mint az Ő eszközeivel, élvezettel és szenvedéssel, mint jobb és balkezével megvalósítsa. Mindazonáltal örömmel teli Szeretet Ő, aki mindnyájunkat szeret, felsőbbrendű Bölcsesség, aki nyugodtan aláveti magát, és sugárzó Erő, akinek célja csak egy: szolgálni. És miközben Ő ez: a teremtmény, Ő ugyancsak az is, a meg nem teremtett. Mert az immanens az árnyék, míg a transzcendens a világosság.

Amíg az Egyetlen Szerető immanens, áldozatot hoz. Mert teremtményében immanensnek lenni - bár műve az ő akaratából jött létre, annyi, mintha fátyolt vetne saját maga és szerette közé. Mindazonáltal létrehozta a kozmoszt, mivel a lelkek nem ismerhetik meg, hogy milyen Ő valójában, míg meg nem tanulták, mi a nem Ő. Így az egész teremtés állandó áldozat, melyet az Egyetlen Szerető szeretettjének hoz, mi által azzá lesz, ami nem Ő, hogy ekképpen megtanuljuk, mi Ő valóban.

Miközben immanenssé válik, elfátyolozza világosságát és egymás után árnyak jelennek meg. Az erő anyaggá lesz. A formában élet támad, az ásvány növényé, a növény állattá növekedik. Csak az ember megjelenésekor kezdenek eltűnni az árnyak, mert az ember maga a világosság, és mialatt ez nő, az árnyak egymásután tünedeznek. A fátylak eltűnnek, és a vadember lelkéből a civilizált ember lelke fejlődik, majd idealista, és végül Megváltó lesz belőle. Az immanensből visszatér a transzcendenshez, honnan kiindult.

Azonban, mielőtt a lélek, az összes lelkek Hozzá visszatérnek, az Egyetlen Szerető folytatja önfeláldozását, mely sohasem szünetel, s ami által ez a mi álmvilágunk létképességet nyer, hogy mi, az Ő szerettei, álmunkban megtudjunk róla valamit, mielőtt Őt megismernénk való mivoltában.

Míg az ember az Ő áldozatáról nem tud, mindaddig árnyékként bolyong az árnyak között.

Amint azonban megismeri a szeretetet, amely egyszersmind erő, vagy a szépséget, amely öröm, megtudja, ki az Egyetlen Szerető, és miben áll folytonos áldozathozatala. És ettől fogva az ember szívében vágy támad, hogy szintén áldozatot hozzon. Ez az áldozati vágy támadhat szívében még vadember korában, avagy később, ha szíve és értelme nyert erőben; de előbb vagy utóbb minden ember szívében föléled. Akkor azután csak egy meglegedés kínálkozik számára az életben: föláldozni az általa bírt világot, hogy mások is bírassák.

Ez az Egyetlen Szerető szándéka, hogy t. i. az összes lelkek Őt áldozat útján ismerjék meg, és bölcs az a lélek, aki már az első kereséskor fölismeri, hogy áldozata miből áll.

2. Az áldozat

A világegyetem az Egyetlen Szerető vágyakozásának megnyilatkozása szeretteiért. Minthogy azonban az egyesülés csak az áldozathozatal után történhet, a nagy Áldozónak várnia kell, míg szerette is meghozza áldozatát; az áldozathozatal tervét azért gondolta ki, hogy szerette abban neki segítsen.

Évmilliók múltak el, mióta megkezdődött a nagy áldozat, és a szeretet számára elérkezett a pillanat, hogy abban részt vegyen. Az öntudat erőbe, az erő anyagba burkolózik, az anyag világokká alakul, a világokat formák népesítik be, és az áldozathozatal így folytatódik fokról-fokra. Az összes dolgok lassan fejlődnek ki a homogéntől a heterogénig, a bizonytalantól a bizonyosig, az egyszerűtől az összetettig, és lassan kialakul áldozathozatalának nagy folyamata. Az ember megjelenésekor és az emberiség gyermeklelkeinek munkájával az ember megkezdte szerepét a nagy áldozathozatalban.

Most az Egyetlen Szerető megvalósítja fejlődési tervét a tevékenység útján. Egymás után minden lélek számára kigondolja a tevékenységi pályát, és imígyen a kezdetleges durvaságból civilizáció fejlődik; az emberek életük folyamán az Ő terve szerint való munkával foglalkoznak, és életről-életre az Ő vezetése alatt vonulnak tovább. Ő az, aki az emberek számára hivatást, művészeteket és ipart, kereskedelmet, tudományokat és filozófiát talált ki. Mert Ő maga a kereskedő, vagy a hivatott szakember, a művész vagy iparos, a tudós vagy filozófus. Minden tevékenységük az Ő nagy áldozatának része, mialatt Ő bennük és általuk hat. Az egyénnek nincs más feladata, mint figyelemmel kíséreni, miként lát Ő, és ezzel ő is megkezdte áldozatát.

Ez az a pillanat, amikor az ügyeivel elfoglalt egyén másokkal is, hasonlóképpen elfoglaltakkal kezd törődni, gondolni, és érzi, hogy ő is egy közülük. Ettől kezdve nem zárkozhat el teljesen, csupán a saját maga bajával és örömeivel elfoglalva, mert indítatva érzi magát boldogulását előmozdítani egy csoportnak, melynek ő is része. Most képessé vált megérteni az áldozat lényegét.

Az embernek minden ténykedése áldozat lesz, ha ugyanazt cselekedvén, amit mások, nemcsak saját magáért, de a többiekért is dolgozik. A vadember nem azért készült-e föl, hogy törzsének ellenségeit legyőzze? Cselekedete áldozat, hogyha akként küzd, mintha törzsének összes harcosai helyett küzdene. Vajon a költő szívének összes tapasztalatait nem önti-e költészetébe? Költészete áldozat lesz, ha mindazok számára készült, akik hasonló örömet vagy szenvedést ismertek. Hadd játssza az egyén csupán a közvetítő szerepét, aki számos

hozzá hasonlók reményeinek, álmainak ad kifejezést, és értük működik, akkor az áldozathozatalnak papjává válik, és minden egyes ténykedése áldozattá lesz.

Nincs senki, aki áldozni ne tudna. A gyermek, aki teljes önzetlen örömmel játszani képes, valóban a gyermekség papja, az az isteni gyermek szerepét játssza. A szolga, aki egy szobát kitakarít, ténykedését áldozattá teszi, és valamennyi szolgák legnagyobbikának szerepét játssza, ha úgy tisztogat, mintha az összes többi szolgákért tisztogatna. Az Egyetlen Szerető kevésbé törődik azzal, hogy a szobát törvényéből kifolyólag vagy egyéb indokból tisztogatják, amíg végül nem valamennyiért történik ez, mert az Ő áldozatában valamennyi ember részt vesz, azok, akik hisznek benne éppen úgy, mint azok, akik nem hisznek, föltéve, hogy megfélelkeznek a körből való saját kis részükről, az egész nagyságára gondolnak, és az egészért dolgoznak.

Az Egyetlen Szerető ekként mindnyájunk számára kigondolt bizonyos áldozatot. „Mindannyiért” így hangzik az avatási formula, és bárki is képes legyen e módon áldozni, az fölötte áll ok- és okozatnak, jó és rossznak. Mert az áldozat az, ami az immanenshez és a transzcendenshez emel, ahol az Egyetlen Szerető lakozik; Őt leplezetlenül megpillantani annyit jelent, mint örök boldogságában osztozni. Akkor az Egyetlen Szerető egyesül szeretettjével, a tenger reátalált a tengerre, a nap üdvözli a napot, az *Egyet* második nélkül.

3. A tevékenység: élet

Van egy mindent magában foglaló hatalom, melyet úgy hívnak: áldozat. Az áldozati tevékenység folytán az élet szeretetté lesz, vagyis erővé és szépséggé, vagyis örömmé.

Ez az ösvény, melyet mindannyiunknak járnunk kell, melyet az Egyetlen Szerető szeretettjei számára készített. Ez a harmadik igazság, melyet te meg én tanítani fogunk az Ő nevében.

Végszó

Te vagy barátom, bizalmas társam,
Az árnyék nélküli fény Te vagy,
Te vagy a cél is, melyet megláttam,
S a megfeszített szív - ó te vagy.

Akaratod szült egykor engem is,
Néked áldozom hát életem
Tiéd a rózsza, enyém a tövis,
S mindig Rólad zeng dicséretem!

